

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	65-26/304183
Otsuse kuupäev	29.04.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	EK KV SPV3 OÜ vaidlustus Elektrilevi OÜ riigihankes „Liinikoridoride laiendus- ja hooldustööde teostamine Pärnumaal, Raplamaal ja Viljandimaal“ (viitenumber 304183) EK KV SPV3 OÜ pakkumuse tagasilükkamise ning ühispakkujate Kahromaa OÜ ja D&K Metsatööd OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, EK KV SPV3 OÜ, esindaja vandeadvokaat Kärt Saar Hankija, Elektrilevi OÜ, esindaja Hellis Võsu Kolmas isik, ühispakkujad Kahromaa OÜ ja D&K Metsatööd OÜ
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 5 ja RHS § 198 lg 1 alusel

- 1. Rahuldada EK KV SPV3 OÜ vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Elektrilevi OÜ otsused EK KV SPV3 OÜ pakkumuse tagasilükkamise ning ühispakkujate Kahromaa OÜ ja D&K Metsatööd OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise kohta.**
- 2. Mõista Elektrilevi OÜ-lt EK KV SPV3 OÜ kasuks välja lepingulise esindaja kulud 1035 eurot käibemaksuta ja riigilõiv 2560 eurot.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 24.12.2025 avaldas Elektrilevi OÜ (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusega riigihanke „Liinikoridoride laiendus- ja hooldustööde teostamine Pärnumaal, Raplamaal ja Viljandimaal“ (viitenumber 304183) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD).
Pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitasid pakkumused 15 pakkujat, nende hulgas EK KV SPV3 OÜ ja ühispakkujad Kahromaa OÜ ja D&K Metsatööd OÜ.
2. 27.03.2026 otsustega lükkas Hankija mh EK KV SPV3 OÜ pakkumuse tagasi ning tunnistas ühispakkujate Kahromaa OÜ ja D&K Metsatööd OÜ pakkumuse edukaks.
3. 06.04.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) EK KV SPV3 OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele lükata Vaidlustaja pakkumus tagasi ning tunnistada edukaks ühispakkujate Kahromaa OÜ ja D&K Metsatööd OÜ (edaspidi Kolmas isik) pakkumus.
4. Vaidlustuskomisjon teatas 13.04.2026 kirjaga nr 12.2-10/65 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 16.04.2026 ja neile vastamiseks 21.04.2026. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha ja menetluskulude taotluse Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Hankija. Kolmas isik oma seisukohta vaidlustusmenetluses ei esitanud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **EK KV SPV3 OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsus

5.1.1. Vastavustingimus: *Pakkujal peab hanke esemeks olevate tööde teostamiseks olema vähemalt üks töötoiming eest vastutavaks määratud isik ehk täieõiguslik C-isik [---]* (edaspidi Tingimus)

Küsimused ettevõtjale: 1. Vormi 5 kohane nimekiri (Dokumendi vorm /Vorm_5_Töötajate_nimekiri.docx) 2. Kas vormil 5 toodud isikud on pakkuja töötajad? "EI" vastuse korral esitada koos pakkumusega vabas vormis (eel)kokkuleppe vastavate isikute kasutamiseks raamlepingu täitmisel. (Vabas vormis dokument)

Vaidlustaja C-isikuks on K.P., kellega Vaidlustaja oli sõlminud 01.11.2024 töövõtulepingu (edaspidi Leping). Vaidlustaja ja K.P. vahel sõlmitud Lepingu kohaselt saab Vaidlustaja K.P.-d kasutada tähtajatult elektrialase konsultatsiooni ja kontrolli teostamisel (Lepingu p 2.1).

Kuna Vaidlustaja pidas teda enda töötajaks, esitas ta K.P. nime vormil 5 „töötajate nimekiri“ ja küsimusele vastuseks „JAH“. Vaidlustaja ei lisanud Lepingut ega muud kokkulepet.

5.1.2. Hankijal tekkis kahtlus, kas K.P. on Vaidlustaja töötaja, ja ta esitas 06.02.2026 Vaidlustajale päringu. Vastuseks saatis Vaidlustaja 06.02.2026 K.P.-ga sõlmitud Lepingu.

5.1.3. Hankija lükkas Vaidlustaja pakkumuse RHS § 114 lg 2 alusel tagasi leides, et K.P. ei ole Vaidlustaja töötaja ning Vaidlustaja ei ole õigeaegselt esitanud (eel)kokkulepet K.P. kasutamiseks C-isikuna.

Otsusest nähtuvalt vastab K.P. C-isikule ette nähtud nõuetele.

Õige ei ole väide, et pakkumuse esitamise hetkel nõutav kokkulepe K.P.-ga puudus. Pakkumuse

esitamise ajal 23.01.2026 oli Leping juba sõlmitud ja Hankija sai seda objektiivselt kontrollida. Tegemist on kahe võrdväärse olukorraga – kas isik on pakkuja töötaja või mitte – mõlemal juhul on tegemist tingimustele vastava pakkumusega. Pakkumuse sisu sellest ei muutu, kas K.P. on Vaidlustaja töötaja või osaleb Riigihanke esemeks oleva töö tegemisel muu kokkuleppe alusel. Vaidlustaja esitas vastuseks Hankija järelepärimisele Hankija nõutud selgitused, mistõttu ei ole alust pakkumuse tagasilükkamiseks.

5.2. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamine on õigusvastane.

Juhul, kui Vaidlustaja pakkumus tunnistada vastavaks, tuleb see tunnistada ka edukaks kui majanduslikult soodsaim pakkumus.

5.3. Vaidlustaja esitas 16.04.2026 täiendava seisukoha

5.3.1. Pakkumuse sisu ei muutu sellest, kas pakkuja saab isikut kasutada vabas vormis muu kokkuleppe alusel või töölepingu alusel. Vaidlustaja ei ole esitanud valeandmeid, vaid eksis õigussuhte määratlemisega Vaidlustaja ja K.P. vahel.

5.3.2. Kui Hankija andis Vaidlustajale võimaluse Leping esitada, siis pidi ta seda otsuse tegemisel arvesse võtma.

5.3.3. Samuti oleks Hankija pidanud kaaluma võimalust tunnistada Vaidlustaja pakkumus vastavaks, kuna selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid RHAD-is nimetatud tingimustest.

6. Hankija, **Elektrilevi OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Hankija kontrollis Vaidlustaja pakkumuses esitatud andmeid ning tuvastas, et isik, kellele Vaidlustaja tugines C-isiku nõude täitmisel, ei olnud Vaidlustaja töötaja. Hankija esitas päringu üksnes eesmärgiga kontrollida pakkumuses esitatud andmete vastavust tegelikule olukorrale. Vastuseks selgitustaotlusele esitas Vaidlustaja Lepingu, millest nähtus, et isik ei ole Vaidlustaja töötaja. Leping ei olnud esitatud koos pakkumusega. Kuna Vaidlustaja jättis Tingimuses nõutud dokumendi koos pakkumusega esitamata, tunnistab Hankija Vaidlustaja pakkumuse mittevastavaks.

6.2. Vaidlustus tugineb väidetele, mille kohaselt on Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamine õigusvastane, kuna:

1) Tingimuses nõutud kokkulepe C-isiku K.P.-ga oli pakkumuse esitamise ajal 23.01.2026 olemas;

2) Tingimuse puhul on tegemist kvalifitseerimistingimuse, mitte vastavustingimusega ja kohaldub kvalifitseerimistingimuste ning täiendavate selgituste ja dokumentide esitamise kohta käiv kohtupraktika, mille järgi oleks Hankija pidanud hilisema teabevahetuse käigus esitatud dokumenti pakkumuse vastavuse hindamisel arvesse võtma.

Vaidlustaja käsitus C-isiku nõudest kujutab endast sisuliselt hankedokumentide tingimuste vaidlustamist. Hankija on õiguspäraselt kehtestanud C-isiku nõude just vastavustingimuseks.

6.3. Vaidlustaja väide, et Tingimuses nõutud kokkulepe C-isiku K.P.-ga oli pakkumuse esitamise ajal 23.01.2026 olemas, ei ole vaidluse lahendamisel asjakohane ja ei muuda Hankija otsust õigusvastaseks. Vaidlustaja esitas pakkumuses väite, et töötoimingute eest vastutav isik (C-isik) on tema töötaja, kuid see ei ole õige ja kujutab endast valeandmete esitamist. Ebaõige on ka seisukoht, et pakkumuse sisu ei muutu sellest, kas K.P. on Vaidlustaja töötaja või osaleb Riigihanke esemeks oleva töö tegemises muu kokkuleppe alusel. Pakkumuse sisu on erinev olenevalt sellest, kas C-isik on pakkuja töötaja või mitte. Tingimuse kohaselt pidi pakkuja esitama eraldi kokkuleppe üksnes siis, kui nõutud C-isiku puhul ei olnud tegemist pakkuja enda töötajaga.

6.4. Hankemenetluses ei ole määrav dokumentide koostamise/sõlmimise kuupäev, vaid ka see, millal dokument esitati Hankijale pakkumuse koosseisus ja oli kontrollitav. Hankijal on kohustus hinnata pakkumuse vastavust pakkumuse esitamise tähtjaks esitatud dokumentide, mitte hilisemate väidete, selgituste või dokumentide alusel. Dokumentide hilisem esitamine kujutab endast pakkumuse lubamatut sisulist täiendamist/muutmist. Seega ei muuda Vaidlustaja ja K.P. vahel Lepingu varasem sõlmimise kuupäev asjaolu, et Hankijal puudus pakkumuse esitamise hetkel võimalus kontrollida C-isiku kasutamist.

6.5. 21.04.2026 esitas Hankija täiendava seisukoha.

6.5.1. Hankija ei nõustu, et pakkumuse sisu ei muutu sellest, kas pakkuja saab nõutud isikut kasutada vabas vormis muu kokkuleppe alusel või töölepingu alusel.

6.5.2. Vaidlustaja väide, et Hankija sai veenduda, et kokkulepe Vaidlustaja ja K.P. vahel oli olemas enne pakkumuste esitamist, kuna sellel on kuupäevaks märgitud 01.11.2024, ei anna Hankijale kindlust, et see ka päriselt nii oli, kuna kokkulepe esitati tagantjärele, pärast pakkumuste esitamise tähtpäevas. Kuna dokumendil toodud kuupäev ei olnud Hankija jaoks kontrollitav, esitas Hankija pakkujale täpsustava küsimuse, eesmärgiga kontrollida, et esitatud kokkulepe on varasem kui pakkumuste esitamise tähtpäev. Hankija täpsustas teabepäringus ka võimalikud tõendamisviisid, et pakkuja saaks täpsemalt ja paremini aru, mida Hankija ootab. Hankija täiendavale küsimusele Vaidlustaja lisaandmeid ei esitanud. Kindlust vastava kokkuleppe olemasolu kohta ei anna ka vaidlustuses esitatud viide lepingu aluseks olnud Wordi faili metaandmetele. Hankija on hankemenetluses täitnud oma selgituse küsimise kohustuse korduvalt.

6.5.3. Vaidlustaja tugineb asjaolule, et kui Hankija on teabevahetuse käigus Vaidlustajalt selgitusi küsinud ja võimaldanud täiendavate dokumentide esitamist, oleks Hankija pidanud vastavat dokumenti ka arvestama.

Hankija on seisukohal, et teabevahetuse käigus ilmnnes, et pakkumuses esitatud kinnitus ei olnud kooskõlas hiljem tuvastatud faktilise olukorraga ning Vaidlustaja püüdis tagantjärele esitada dokumenti, mille esitamise kohustus oli tal koos pakkumusega. Hankijal ei ole õigust ega võimalust lubada pakkumuse sisulist täiendamist või parandamist pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva möödumist (RHS § 114 lg 2).

6.5.4. Asjaolu, et Vaidlustaja esitas Hankija nõutud tähtjal vastuse selgitusele ja lisis Lepingu K.P.-ga, ei tähenda, et Hankija oleks pidanud pakkumuse vastavaks tunnistama.

Hankija kohustus on kontrollida, kas pakkumus vastab RHAD-ile ja kuna pakkuja kinnitas vastava kokkuleppe esitamisega teabevahetuse käigus, et K.P. ei ole tema töötaja, tuvastas Hankija, et Vaidlustaja pakkumus ei vastanud Tingimustele, kuna nõutud kokkulepe ei olnud lisatud algele pakkumusele. Lisaks ei võimaldanud Vaidlustaja poolt teabevahetuse käigus esitatud dokument Hankijal tuvastada Tingimuse täitmist ka sisuliselt, kuna esitatud töövõtuleping oli PDF-vormingus ning selle põhjal ei olnud võimalik ajaliselt usaldusväärset tuvastada Lepingu sõlmimise aega.

Lepingu ei sisaldanud ka andmeid, mis võimaldaksid Hankijal kontrollida, kas isik on andnud nõusoleku just hankelepingu esemeks olevate tööde (st täieõigusliku C-isiku rollis) täitmiseks. Lepingu viide lisadele (nt töö täpsem kirjeldus) jäi sisuliselt kontrollimata, kuna vastavaid lisasid ei esitatud.

6.5.5. Hankija hinnangul ei olnud enam tegemist selgitusega, vaid puuduva dokumendi esmakordse esitamisega. Vaidlustaja selgitused kinnitasid Hankija kahtlusi, et esitatud C-isiku puhul ei ole tegemist pakkuja töötajaga ning kuna Tingimuses nõutud dokumenti ei olnud lisatud pakkumusele ja ka täiendava teabe alusel ei olnud vastavustingimuse täitmine

objektiivselt kontrollitav, sai Hankija ainsaks õiguspäraseks valikuks olla pakkumuse mittevastavaks tunnistamine.

6.5.6. Õige ei ole Vaidlustaja seisukoht, et tema pakkumuses ei esinenud sisulisi kõrvalekaldeid RHAD-i tingimustest. Pakkumuse koosseis sõltus määratlusest, kas C-isiku puhul on tegemist pakkuja töötajaga või mitte ja vastavalt kehtestatud tingimusele pidi täieõiguslik C-isik (vähemalt üks) olema olema pakkumuse esitamise hetkel. Hankijal pidi olema võimalik seda esitatud pakkumuse põhjal ka kontrollida. Vaidlustaja tehtud valiku tõttu puudus Hankijal tõend C-isiku nõusoleku kohta.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankija ei ole RHAD-is nõudnud, et C-isik peaks olema pakkuja töötaja, kuid on nõudnud, et juhul, kui isik pakkuja töötaja ei ole, tuleb selle isiku kohta esitada vabas vormis (eel)kokkulepe tema kasutamiseks lepingu täitmisel. Seega pakkujatele pidi olema Tingimusest arusaadav, et pakkumuses tuleb esitada lisaks isiku andmetele Vormil 5 ka (eel)kokkulepe selle isiku kasutamiseks hankelepingu täitmisel, kui Vormil 5 nimetatud C-isik ei ole pakkuja töötaja. Vaidlustaja ei väida, et tal sellist kohustust (esitada töötajaks mitteoleva C-isiku kohta (eel)kokkulepe) RHAD-ist tulenevalt ei olnud.

8. Vaidluse all ei ole, et Vaidlustaja esitas Tingimuse täitmiseks pakkumuses tähtaegselt Vormi 5, millel oli mh *töötoimingu eest vastutavaks isikuks määratud täieõigusliku C-isikuna K.P. Samuti* puudub vaidlus, et K.P., kes Vormil 5 esitatud isikutest ainsana saaks olla hankelepingu täitmisel C-isik, ei ole Vaidlustaja töötaja ja tema kohta ei ole Vaidlustaja pakkumuses nõutud (eel)kokkulepet esitanud. Tingimuses nõutava (eel)kokkuleppe (Lepingu) esitas Vaidlustaja vastuseks Hankija 06.02.2026 selgitustaotlusele. Puudub vaidlus, et töövõtuleping (käsundusleping) võiks oma vormi poolest olla dokument, mis täidaks RHAD-is kehtestatud (eel)kokkulepe nõude.

8.1. Vaidlustaja selgitus, et ta pidas K.P.-d mingil põhjusel oma töötajaks, ei ole asjasse puutuv. On fakt, et Hankija tuvastatud puudus Vaidlustaja pakkumuses esines - K.P. kohta tuli pakkumuses (eel)kokkulepe esitada, kuid Vaidlustaja seda ei teinud.

8.2. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et Hankija oleks võinud Vaidlustaja pakkumuse tunnistada vastavaks ka RHS § 114 lg 2 teise lause alusel (ilma (eel)kokkuleppeta), kuna Lepingu esitamata jätmise ei olnud sisuline kõrvalekalle RHAD-ist. Vaidlustuskomisjon mõistab, et Hankija vaates on töölepinguga töötaja nn pakkuja oma ressurs, mida aga ei ole isik, kes pakkuja juures ei tööta. Seega (eel)kokkuleppe küsimine pakkumuses oli Hankija viis veenduda, et see nn laenatud ressurs on hankelepingu täimiseks pakkuja poolt ka päriselt kättesaadav. Sellise kokkuleppe puudumine võib seada ohtu hankelepingu nõuetekohase täitmise nõuetekohase isiku poolt ja sellist võimalikku riski ei pea Hankija pidama mittesisuliseks kõrvalekaldeks RHAD-ist.

9. Kokkuvõtlikult lükkas Hankija Vaidlustaja pakkumuse 27.03.2026 otsusega tagasi, sest esitamata oli jäetud vabas vormis (eel)kokkulepe C-isiku kohta ja Hankija pidas selgituste küsimise käigus esitatud Lepinguga arvestamist lubamatuks *pakkumuse sisuliseks ümberkujundamiseks*.

Seega Hankija otsuse õiguspärasus sõltub antud juhul üksnes sellest, kas Hankija pidi lubama Vaidlustajal puudust, mis seisnes Lepingu esitamata jätmises pakkumuste esitamise tähtpäevaks, küsimustele vastamise korras kõrvaldada või mitte, sh kas Hankija pidi vastuseks selgitustaotlusele esitatud Lepinguga Vaidlustaja pakkumuse vastavuse kontrollimisel arvestama. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et pidi.

Hankija viitab küll RHS § 95 lg 4 p-ile 9 seoses valeandmete esitamisega Vaidlustaja poolt, kuid Hankija ei ole lükanud Vaidlustaja pakkumust sellel alusel tagasi ega saakski seda teha, sest RHS § 95 lg 4 p 9 töötab kõrvaldamise alusena vaid kõrvaldamise aluste puudumise või kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta valeandmete esitamisel, kuid mitte pakkumuse vastavuse kontrollimisel ja selle tagasilükkamisel.

9.1. Õige on Hankija väide otsuses, et *kõik pakkujad pidid esitama õiged andmed ja vajadusel (lisa)dokumendid ajaliselt võrdselt, koos pakkumusega*. Samas on olemas pikaajaline ja rohke kohtupraktika selle kohta, et ilmselgete vigade parandamist, mis pakkumust ei muuda, peab hankija üldreeglina siiski lubama.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kohtupraktika ei tee sisulist vahet kitsalt sellest aspektist lähtudes, kas selgitusi küsitakse kvalifitseerimise või pakkumuse vastavust tõendava tingimusega seoses, vastupidi – nt Ringkonnakohus on otsuses 3-23-1783, p-is 16, mh möönnud, et kuigi Riigikohtu otsuse 3-19-1501 p-is 18 avaldatud seisukoht puudutas pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimist, on *eeltoodud seisukohad* [pakkuja peab küll olema hoolas, kuid see ei tähenda, et hankija võiks ilma kaaluka põhjuseta kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja, kes on esitanud pakkumuses ebaselgeid andmeid, mille ebaselgus on lihtsalt kõrvaldatav] *asjakohased ka pakkumuse vastavuse hindamisel*. Isegi kui praeguse asja lahendamiseks, sh kohaldatava kohtupraktika selekteerimiseks, ei ole vaja eraldi välja selgitada, kas Tingimus on oma olemuselt kvalifitseerimis- või vastavustingimus, saab vaidlustuskomisjon antud juhul väita, et Riigihankes on C-isik vajalik Riigihanke tulemusel sõlmitava hankelepingu täitmiseks, RHAD-is on Tingimus sätestatud pakkumuse vastavustingimusena ja keegi ei ole RHAD-i vaidlustanud.

9.2. Mitte iga kord, kui hankija annab pakkujale võimaluse pakkumuses dokumendi esitamata jätmisega seonduvaid asjaolusid selgitada, ei pea hankija vastuseks esitatud dokumendiga arvestama, kuid praegusel juhul ei esine vaidlustuskomisjoni hinnangul asjaolusid, mis sellist Hankija tegevust (Lepinguga arvestamata jätmist) põhjendaksid ja õigustaksid.

9.2.1. RHS § 114 lg-st 2 tulenevalt lükkab hankija pakkumuse tagasi, kui see ei vasta RHAD-is esitatud tingimustele või isegi pakkuja antud selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata tema pakkumuse vastavust RHAD-is esitatud tingimustele. Pakkujalt selgituste või selgitamist võimaldavate dokumentide küsimist (sh pakkumuses esitatud andmete kohta) reguleerib RHS § 46 lg 4. Nimetatud sättega on Eesti õigusesse üle võetud direktiivi 2014/24/EL art 56 lg 3, millest tulenevalt juhul, kui ettevõtja esitatav teave või dokumendid on või tunduvad olevat mittetäielikud või vigased või kui konkreetset dokumendid on puudu, võib hankija, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti, nõuda asjaomaselt ettevõtjalt vastava teabe või dokumentide esitamist, lisamist, selgitamist või täiendamist sobiva tähtaja jooksul, tingimusel et selline nõue esitataks täielikus kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega. Seega ei välista direktiiv iseenesest hankija võimalust nõuda pakkujalt mh puuduolevate dokumentide esitamist, ega keela nende vastuvõtmist juhul, kui pakkuja on esitanud need vastuseks selgitustaotlusele.

9.2.2. RHS § 46 lg 4 ja § 114 lg 2 alusel saab küsida ning otsuse tegemisel arvesse võtta vaid täpsustusi, selgitusi ja täiendusi selliste andmete kohta, mis on faktiliselt juba pakkumuses esitatud. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et antud juhul olid Vaidlustaja pakkumuses esitatud Vormil 5 andmed K.P. kohta ja Hankijal ei ole põhjust kahelda selles, et Vaidlustajal oli juba pakkumuse esitamisel soov kasutada K.P.-d hankelepingu täitmisel C-isikuna. Seega andmed töötoiminguga eest vastutava C-isiku K.P. kohta ei olnud pakkumuses täielikult esitamata ja asjakohaselt on Vaidlustaja pakkumuses tõendamata vaid see, kas Vaidlustaja ja K.P. vahel on faktiliselt olemas (eel)kokkulepe K.P. kasutamiseks hankelepingu täitmisel, millise kokkuleppe puudumine võiks seada ohtu hankelepingu nõuetekohase täitmise.

Hankija küsis Vaidlustajalt puuduva (eel)kokkulepe kohta selgitust ja Vaidlustaja esitas

Lepingu. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Leping iseenesest selgitas juba pakkumuses esitatud andmeid C-isiku kohta ja Lepinguga ei soovinud Vaidlustaja esmakordselt tõendada Tingimuses nõutud C-isiku olemasolu. Lepingu eesmärk oli kõrvaldada Hankija kahtlus sellest, et Vaidlustajal äkki ei olegi K.P.-ga kokkulepet K.P. osalemiseks hankelepingu täitmisel.

9.2.3 Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et C-isiku kohta Vormil 5 esitatud andmed on piisava täpsusega selleks, et selgituste küsimine (eel)kokkuleppe saamiseks ei tähendaks Vaidlustajaga läbirääkimistesse astumist ning puuduse kõrvaldamine ei eeldaks uue pakkumuse esitamist või pakkumuse ümberkujundamist (Vaidlustaja pakkumuses nimetatud isik K.P. jääks pakkumuse kohaseks C-isikuks ka siis, kui hilisem (ee)kokkulepe tõendab tema kasutamist hankelepingu täitmisel mitte töölepingu vaid töövõtulepingu (käsunduslepingu) alusel). Tulenevalt eespooltoodust ei ole õige Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks ja see tuleb tunnistada kehtetuks.

10. Kohtupraktika seob pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte järgimiseks selgitustele vastamise korras uute andmete ja dokumentide esitamise võimaluse üksnes selliste andmete ja dokumentidega, mille puhul on võimalik objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui pakkumuste esitamise tähtaeg (nt Riigikohtu 20.12.2019 otsus nr 3-19-1501, p 17; Euroopa Kohtu otsused kohtuasjades C-131/16, p 36, ja C-336/12, p-id 36–37 ja 39).

Puudub vaidlus, et Vaidlustaja esitas Lepingu pdf-formaadis, mille kohta Hankija on selgitanud, et sealt ei olnud võimalik aluseks oleva Wordi faili metaandmeid kontrollida.

Ringkonnakohus on asja 3-23-1783 p-is 24 analoogsed olukorras seoses pdf formaadis esitatud dokumendi allkirjastamise objektiivse kontrollitavusega märkinud järgmist:

Ringkonnakohus ei nõustu siiski hinnanguga, et kinnituskirja koostamise või saamise aeg ei ole üldse objektiivselt kontrollitav. Kõnealust nõuet (vt ka Euroopa Kohtu 10.10.2013 otsus kohtuasjas C-336/12, Manova, p 39) ei ole põhjendatud sisustada nii, et dokumendi või andmete olemasolu enne pakkumuste esitamise tähtaega peaks olema väljaspool mõistlikku kahtlust (st seda kinnitavad ümberlükkamatud tõendid). Kontrolli objektiivsus viitab pigem erapooletusele. See tähendab, et piirduda ei saa pelgalt pakkuja enda kinnitusega vm potentsiaalselt kallutatud tõenditega. Saltex Oy 14.05.2023 dateeritud kinnituskiri on ilmselgelt allkirjastatud paberil ja seejärel skaneeritud ning salvestatud pdf-formaati. Järelikult saavad pdf-faili metaandmed anda teavet üksnes paberdokumendi elektroonilise koopia loomise aja kohta, kuid mitte tõendada dokumendi tegeliku allkirjastamise aega. Kui dokument on kaebajale edastatud elektrooniliselt, siis võivad metaandmed kaudselt viidata dokumendi varaseima võimaliku kättesaamise ajale, kuid selle kohta oleks asjakohasem tõend siiski e-kiri, millega see dokument kaebajale edastati. Seejuures tuleb märkida, et kuigi pdf-faili loomishetke kajastavad metaandmed üldjuhul pelgalt teisele andmekandjale salvestamisega ei muutu (sh on kohtute infosüsteemis oleva kinnituskirja metaandmetes faili loomise ajaks jätkuvalt 07.07.2023), ei ole siiski tegemist andmetega, mida ei saaks üldse muuta ja mis saaksid seetõttu olla „ümberlükkamatud“. Pdf-failide metaandmete (sh „Created“) muutmiseks on mitmeid programme ja veebilehti (nt <https://pdfcandy.com/editpdf-meta.html>), mis võimaldaksid senise 07.07.2023 kuupäeva hõlpsasti (sh tasuta) asendada varasemaga (nt 14.05.2023) [---].

Seega üksnes asjaolu, et vastuseks Hankija selgitustaotlusele esitatud Leping on esmalt Vaidlustaja ja K.P. poolt omakäeliselt allkirjastatud ja Hankijale edastatud pdf-formaadis, ei tähenda automaatselt Hankija jaoks objektiivset võimatust kontrollida asjaolu, kas see on varasem kui pakkumuste esitamise tähtaeg.

11. Vaidlustusmenetluses on Hankija esitanud ka põhjendusi selle kohta, et Lepingus ei sisaldunud andmed, mis oleksid võimaldanud Hankijal kontrollida, kas isik on andnud nõusoleku just hankelepingu esemeks olevate tööde teostamiseks (st täieõigusliku C-isiku rolli täimiseks). Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsusest selliseid põhjendusi ei nähtu. Vaidlustuskomisjon arvestab vaidlustusmenetluses Hankija täiendavaid põhjendusi, kui nendest lähtumine otsuse tegemisel on äratuntav, kuid antud juhul

see nii ei ole. Isegi kui Hankija 27.03.2026 otsuse põhjendav osa on tavapärasest pikem ja põhjalikum, on Hankija selgelt pidanud lubamatuks Lepinguga arvestamist pakkumuse vastavuse kontrollimisel (põhjusel, et see muudaks pakkumust) ja pakkumust ei ole lükatud tagasi põhjusel, et Leping oma sisus ei tõenda pakkumuse vastavust Tingimusele.

12. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus

Kuna vaidlustuskomisjon tunnistab kehtetuks Hankija otsuse, millega Vaidlustaja pakkumus lükati tagasi, tuleb hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest tulenevalt tunnistada kehtetuks ka Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks, kuna sellele ei eelnenud õiguspärasest otsust pakkumuste vastavaks tunnistamiseks või tagasilükkamiseks (RHS § 117 lg 1).

13. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus kuulub RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel rahuldamisele, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks 7 tunni eest summas 1610 eurot (käibemaksuta) tunnihinnaga 230 eurot. Vaidlustuskomisjon leiab, et kulud on asja mahtu ja keerukust ning asjaolu, et samasisuline vaidlustus on esitatud ka riigihankes viitenumbriga 304161, arvestades mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vaidlustusmenetluste erisusi arvestades vajalik ja põhjendatud kulu 1035 eurot käibemaksuta 4,5 tunni eest ja see tuleb Hankijalt välja mõista.

Lisaks mõistab vaidlustuskomisjon Hankijalt välja vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõivu summas 2560 eurot.

Hankija kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk